

Bergsmännen i Kallmora by under 15-1600-talet

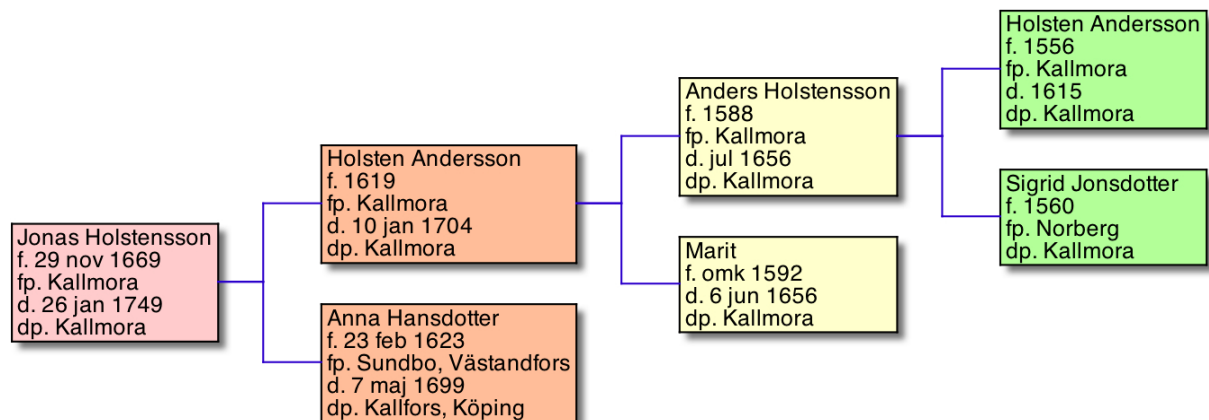
Sigrid och Kerstin – döttrar och hustrur till bergsmän

Genom Per Flygare och Ångmans berättelser finns att läsa om bergsmännen i Kallmora by.

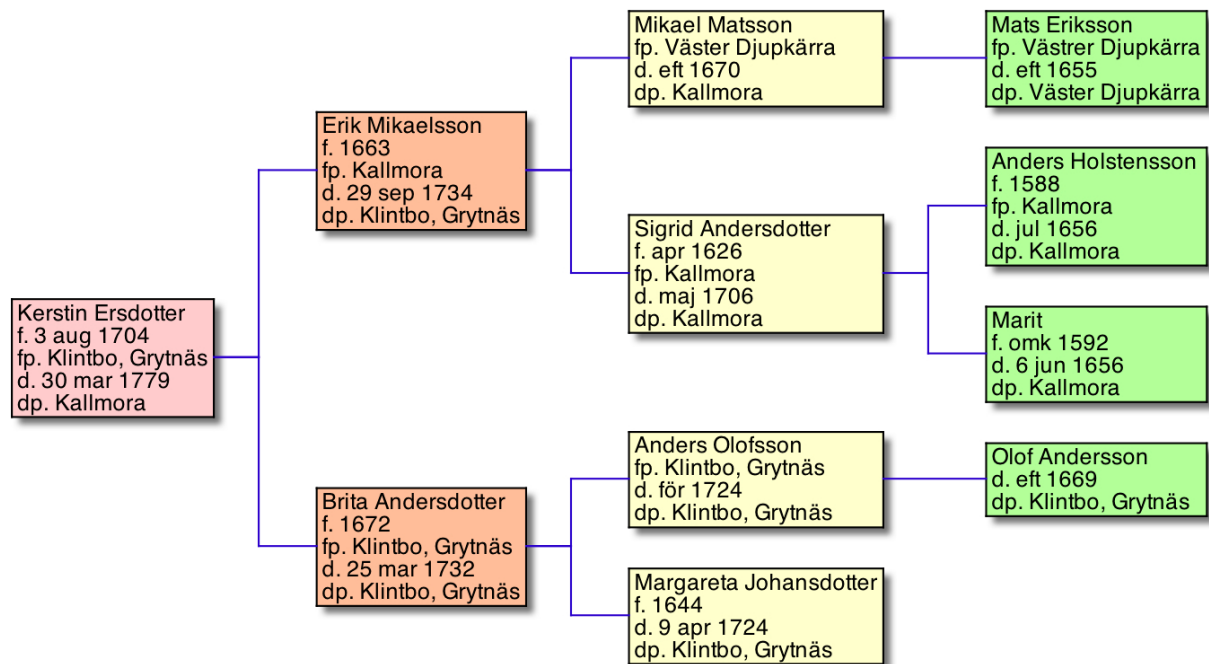
"Vid medlet af 1500-talet lefde här den rika Bergmannen Holsten Andersson, ... stamfader för en rik och märkvärdig släkt äfven utanför sitt stånd". Släktens berömmelse fortsatte i flera generationer långt in på 1700-talet.

Holsten Andersson som tog över bergsmanshemmanet efter sin far Anders Holstensson, blev bergsfogde över Norberg, Wåhla och Färnebo Socknar. Hans son Jonas Holstensson blev 1698 bergsnämndeman. Anders Holstensson hade flera söner som blev präster i Västerås stift med namnet Holstenius. Två döttrar blev mödrar till bonderiksdagsmän.

Historien om bergsmansgårdarna Kallmora by blir ännu mer intressant, om bergsmännens hustrur och deras döttrar finns med i berättelsen. (Andra släktforskare får gärna kommentera.) Vad mer finns att berätta om Holsten Anderssons hustru Sigrid Jonsdotter, vars morfar var bergsfogden Lasse Rafaelsson som levde på 1500-talet i Norrvik, Grangärde. Var Marit, Anna och andra hustrur till bergsmännen i Kallmora döttrar till andra bergsmän? Se bild.

Sigrid förekommer i flera generationer i släkten Holsten. Sigrid Andersdotter fick förmodligen sitt namn efter sin farmor Sigrid Jonsdotter. (Ångman har i sin bok förväxlat de bägge Sigrid.) Sigrid Andersdotter gifte sig 1656 med bergsmannen Mikael Matsson från Väster Djupkärra. Mikael och Sigrid fick tillsammans tre söner och en dotter. Sonen Mats Mikaelsson blev bergsman och gruvfogde i Kallmora (se nästa bild). I Sigrids testamente till kyrkan betalades 10 Caroliner vilket tyder på att familjen hade det relativt gott ställt. "Efter Michael Matssons änka i Kalmora 10 (Caroliner)". Sigrid blev 80 år gammal.

Mikael Matsson och Sigrid Andersdotters yngsta son Erik flyttade till Grytnäs. Tillsammans med hustrun Brita Andersdotter fick Erik dottern Kerstin Ersdotter. Kerstin kom senare att få stort inflytande i Kallmoras och släkten Holstens historiska utveckling.

Som mycket ung flyttade Kerstin från Klintbo till den Kallmora by. Förmodligen blev hon piga hos hennes farbror Mats Mikaelsson. Mats och hustrun Karin Eriksdotter hade inte några egna barn. Var det i Holstensgården som Kerstin Eriksdotter bodde tillsammans med Mikael Matsson och sin hustru? Det var ganska naturligt att Kerstin flyttade till Kallmora. Det var inte bara hennes far som hade bott i bergsmanshemmanet. Där hade även hennes farmor Sigrid Andersdotter och hennes bror Holsten Andersson bott.

När Kerstin är 16 år gammal gifter hon sig 1720 med bergsmannen Anders Andersson från Vad. I morgongåva får Kerstin av Anders 300 riksdaler i koppar, årsklänning, häst och sadel. Anders Andersson anfader var den kända bergsmannen Hennika Bengtsson i Vad. 1734 dör Anders i brännsjuka. Han blev endast 43 år. Året efter gifter Kerstin om sig med Olof Hansson från Gunnilbo. Kerstin blev lovad 100 riksdaler i morgongåva. Olof blev med sitt ingifte bergsman i Kallmora. Inte heller detta äktenskap vara länge. 1746 föll Olof ned i Morbergsgruvan och dog endast 38 år gammal. Om Per Flygare uppgift stämmer, att Olof Hansson, som "måg" till Holstensson, tog över Holstensgården, var det genom att han gifte sig med Kerstin Ersdotter.

Året efter Olofs död gifter Kerstin om sig för tredje gången med Anders Andersson från Märtsbo i Söderbärke. Även Kerstins tredje man dör tidigt, dagen efter sin 49 årsdag.

Kerstin fick tre döttrar med sin första man Anders Andersson. Den yngsta dottern Brita gifter sig 1750 med bergsmannen Jockom Jockomsson, som bodde i Jockomsgården i Kallmora by. Anders Jockomsson, som omnämns i Per Flygare artikel, var en av sönerna till Brita och hennes man Jockom Jockomsson. Jockoms kom ursprungligen från Sala där deras anfader Jöns Jockomsson var bergsman.

Kerstin hade också en dotter Sigrid. Även hon fick förmodligen sitt namn efter sin farmor Sigrid Andersdotter (den tredje Sigrid som fått sitt namn efter sin farmor). Sigrid Andersdotter den yngre gifter sig 1745 med Hans Hansson i Nås. Sigrid är då 20 år gammal. I morgongåva får Sigrid 300 riksdaler, vilket är en avsevärd summa på den tiden. Det tyder på att brudgummen var välbärgad. 1757 blir hon änka, 31 år gammal. Året efter gifter hon om sig med den 10 år yngre Johan Johansson. När Sigrid avlider, 56 år gammal, tar dottern Brita och hennes man över Sigridsgården i Nås.

Kommentarer lämnas till krister.forsberg@gmail.com